

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rigor Moderatus Doctrinæ Pontificiæ Circa Usuras A SS.
D. N. Benedicto XIV. Per Epistolam Encyclicam Episcopis
Italiæ Traditus**

Specimina ulteriora exhibens Moderationis Pontificiæ, à P. Concina violatæ

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1751

Art. 1. Definitio & Divisio Census.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63780)

P. DANIEL CONCINA, quando suum de Contractu Triuo Volumen edidit, quamvis eo tempore in Gallia cum aliarum Universitatum Censuris fuerit typis publicata. Ne quis autem suspicetur, tenebras quæri, verbotenus eam apponere libet. Sic igitur habet; (a) *Nos infra scripti examinavimus communicatum nobis & censuræ nostræ commissum casum de Contractu Triplici Societatis in ordine ad negotiationem, & omnibus rite ponderatis judicamus, contractum ejusmodi ab omni labe Usuræ immunem, adeoque licitum & in praxi tutum esse.*

(a) In Libello Gallico: *Examen Theologique sur la Société du prêt à Rente. Edit. tert. 1745.* Nomina quorundam subscriptorum Theologorum Ingolstadiensium vehementer deformata fuerunt, quòd vel typographus, vel ille, qui ex autographo excrispsit, teutonicis nominibus fortè parum assuetus, literas quasdam malè legerit. Impressa enim sunt nomina SJINCIBL. & STOCOLINGER. cùm in autographo legatur KNÄBL. & STÖTTLINGER. Notandum etiam, non omnium, qui publicè in Academia hac Theologiam prælegere solent, nomina esse signata, quia inter bellorum turbines, qui eo tempore præprimis urbem Ingolstadiensem premebant, non omnes Cathedræ Theologicæ erant occupatæ.

SECTIO VII.

De Contractu Censuali.

§. 186.

INter Contractus, per quos pecunia collocari potest ad lucrum, magnum nomen & usum obtinet Contractus Censualis. Agemus I. De Definitione & Divisione Censuum. II. De Usu & Legibus Censuum præcipuè in Germania. III. De Rebus, super quibus constituitur Census. IV. De Materia ex qua solvitur. V. De justo ejusdem Pretio. VI. De Pactis adjici solitis. VII. De intrinseca Natura Contractus Censualis.

Art. I.
DEFINITIO
ET DIVI-
SIO CEN-
SUS.

P 3

§. 187.

§. 187.

Census Per *Censum* hoc loco intelligimus annum redditum ex re frugifera præstandum. *Jus Censiticum* est jus annui redditus ab altero exigendi. *Contractus Censualis* appellatur, quo de *Censu* convenitur. Qui habet jus percipiendi ejusmodi redditum, vocatur *Creditor*, sive *Censualista*: qui verò habet obligationem solvendi illum, vocatur *Debitor*, seu *Censuarius*.

§. 188.

Reservativus vel Consignativus: Quando plenum rei dominium transfertur in *Censuarium*, reservata solùm pensione annuatim solvenda, *Census Reservativus* dicitur. Quando verò dominus rei, retento dominio, concedit alteri jus percipiendi ex ea annuam pensionem, vocari solet *Census Constitutus*, seu *Consignativus*. Hæc *Consignatio* fieri, & *Census* constitui potest iis modis, quibus alia jura transferuntur, per *Legatum*, *Donationem*, *Transactionem* &c. Hoc loco consideramus *Censum*, prout constituitur *dato pretio*.

§. 189.

Realis, *Census Consignativus* dividitur in *Realem* & *Personalem*. *Realis* est, qui constituitur in aliqua certa re fructifera, v g agro, ex quo debeatur *Census*, ita ut obligatio solvendi redditus annuos transeat ad quemcunque possessorem hujus agri, donec fuerit redempta.

§. 190.

Personalis, *Personalis* dicitur, qui constituitur in certa aliqua persona, obligata ad solvendum annum redditum ex industria, arte, opificio, aut aliis juribus & actionibus personalibus, cum quibus etiam potest transire ad hæredes: non designatis una vel pluribus rebus certis, ex quibus ille sit præstandus; licet aliquando ad debiti solutionem obtinendam, in re aliqua certa creditoribus hypotheca constituatur.

§. 191.

§. 191.

Addunt aliqui Censum *Mixtum*, qui videlicet constituitur super re, & super persona immediatè, ita ut pereunte persona Census debeat ex fructibus rei: & pereunte re Census debeat ex fructibus persona, id est, ex juribus & emolumentis quacunque ratione aliunde, quàm ex determinata re frugifera, obvenientibus.

§. 192.

Ratione materiæ, quæ annuatim præstari debet, dividitur Census in *Pecuniarium*, qui in pecunia numerata; & in *Fructuarium*, qui in fructibus solvendus est. Et hic quidem vel est *Certus* & determinatus, solvendus in quantitate certa & stabili, e.g. in tribus frumenti modiis; vel est *Incertus*, & indeterminatus, solvendus in quantitate incerta pro quantitate fructuum eo anno perceptorum, e. g. quando solvenda est quarta pars fructuum, vel quando præstanda est quantitas frumenti certæ summæ pecuniariæ respondens juxta æstimationem designato tempore faciendam.

§. 193.

A tempore, quo duraturus est Census, alius dicitur *Perpetuus*, qui de se semper durat, transitque ad hæredes Creditoris & Debitoris: alius *Temporalis*, qui finitur tempore certo vel incerto. Ille si constituatur ad Vitam Creditoris, *Vitalitius* appellatur.

§. 194.

Census perpetuus dividitur in *Redimibilem*, qui ex pacto convento, etiam invita altera parte, redimi potest; (a) & *Irredimibilem*, qui neque debitore pretium restituyente, neque creditore id sibi restitui petente, altero invito tolli potest: licet utroque volente redimi semper possit. *Redimibilis* autem est, vel *ex parte solius debitoris*, si liceat, restituto pretio, se obligatione solvendi census liberare: vel *ex parte solius Credito-*

ditoris, si iste possit, censu resignato, repetere pretium: vel ex parte utriusque, si tam debitor, restituto pretio à censu liberari, quàm creditor, resignato censu pretium possit repetere.

- (a) Perpetuitati census non repugnat facultas reemendi, vel redimendi, cum census etiam redimibilis interim, dum non receditur, perpetuam durationis causam habeat, ejusque pensiones perpetuo & jugiter absque temporis definitione solvantur. Ille igitur census non est perpetuus, qui intra certum vel incertum tempus vi pacti adjecti per se expirabit, e. g. post quatuor annos, vel quando creditor nuptias contrahet. Vid. FRID. MARTINI de Jure Censuum. c. 2. n. 14.

§. 195.

Art. 2.
USUS ET
LEGES
CENSUUM
IN GERMA-
NIA.
Census
Germano-
rum ap-
probatur
à Doctori-
bus:

Contractus Censualis est antiquissimus in Germania. Occasione autem Constitutionum Pontificiarum, quibus usura damnatur, hæsitare aliqui cœperunt, an hujusmodi contractus usuraria pravitate non sint inquinati. Unde ROLANDUS, Prior Carthusiæ Coloniensis, missus nomine sui Ordinis ad Concilium Constantiense, proposuit ibi circa annum 1416. quibusdam Patribus & Doctoribus casum his verbis: *Quædam domus Religiosæ, quarum fratres non mendicant, emerunt pensiones annuas perpetuas ipsis opportunas pro sustentatione fratrum suorum de certis civitatibus, oppidis, communitatibus, pro quibus exposuerunt justum pretium secundum estimationem & cursum locorum illorum, in quibus emebant, scilicet persolvendo aliquando 24 florenos pro pensione unius floreni in uno loco: & in aliis locis viginti tres, vel ad minimum viginti florenos; venditoribus prædictis dando gratiam, ut ipsas pensiones pro eodem pretio redimere possint. Queritur humiliter, an tales contractus sint liciti, & ab usura alieni?* Pro licentia & honestate talium contractuum subscripserunt præstantissimi Theologi & Juris Doctores Constantiæ tunc præsentés. (a)

- (a) Horum nomina legi possunt apud CONRADUM SUMMENHART de Contract. quest. 83. PETRUM BINSFELD in C. in civitate. de Usur. fol. 298. seqq.

§. 196.